

Pääjohtaja Erkki Liikanen
OPUSCAPITA/SEPA-SEMINAARI 29.8.2006

YHTENÄISEN EUROMAKSUALUEEN HAASTEET

Viimeksi kuluneet 15 vuotta ovat muuttaneet maailmaa, Eurooppaa ja Suomea. Rautaesirippu murtui ja kylmä sota päättyi. Euroopan yhdentymisen ensin syveni ja sitten laajeni. Suurin osoitus integraation syvenemisestä oli Talous- ja rahaliiton perustaminen ja puolueettomien maiden Suomen, Ruotsin ja Itävallan liittyminen avasi laajentumisen kauden. Toinen aalto, paljon suurempi seurasi kaksi vuotta sitten.

EU:n ja EMU:n jäsenyydellä on ollut suuri vaikutus suomalaiselle yhteiskunnalle. Ja talous- ja rahaliitto on luonnollisesti voimakkaasti muuttanut Suomen Pankin toimintaympäristöä ja itse toimintaa.. EMUn myötä liitimme valuuttamme muiden euromaiden kanssa yhteen. Ja kokosimme rahapoliittisen päätösvaltamme muiden euromaiden keskuspankkien tavoin Euroopan keskuspankin neuvostolle.

Suomen Pankin keskeisiä tehtäviä

Jotta suomalainen edustaja voi vaikuttaa päätöksentekoon, täytyy Suomen Pankin asiantuntemuksen raha- ja talouspolitiikasta olla korkealla tasolla. Sen vuoksi panostamme sekä rahapolitiikan tutkimukseen että Suomen, Euroopan ja maailmantalouden analyysiin

Tutkimusohjelmassamme panostamme rahapolitiikan ja siirtymätalouksien, ennen kaikkea Venäjän tutkimuksen lisäksi rahoituspalveluihin ja niiden tulevaisuuteen. Tämä tukee toista Suomen Pankin avaintehtävää ja se on huolehtia maksu- ja muun rahoitusjärjestelmän luotettavuudesta ja tehokkuudesta sekä osallistua sen kehittämiseen.

Keskuspankilla on aina ollut keskeinen rooli maksamiseen liittyen. Se vastaa käteisen rahan liikkeen laskusta ja toimii "pankkien pankkina". Keskuspankissa olevien tiliensä kautta pankit suorittavat keskinäiset maksuvelvoitteensa. Pyrimme tarjoamaan Suomessa toimiville markkinaosapuolille kansainvälisesti kilpailukykyiset keskuspankkipalvelut.

Keskuspankkien operatiivinen rooli maksujenvälityksessä on kuitenkin kehittynyt eri maissa hyvin eri tavalla. Suomessa keskuspankilla on aina ollut varsin rajoitettu rooli. Suomen Pankki ei ole tarjonnut yrityksille maksupalveluja ja valtiollekin niitä on tarjottu rajoitetusti. Valtio hoiti pitkään valtaosan maksuliikkeestään aikanaan omistamansa Postipankin kautta. Nykyään valtion käyttää liikepankkien maksuliikepalveluja ja kilpailuttaa pankkeja. Suomen Pankki ei ole ollut osapuolena pankkien Suomen

Pankkiyhdistyksen puitteissa kehittämissä maksujenvälitysjärjestelmissä. Suomen Pankissa on hoidettu vain pankkien maksujenvälitykseen liittyvät katteet.

Monessa muussa euroalueen maassa keskuspankilla on merkittävästi suurempi rooli maksuliikepalvelujen tarjonnassa, mikä johtuu historiallisesta kehityksestä. Myös kansalliset maksutottumukset ja käytettävät maksuvälineet ovat kehittyneet eri maissa hyvin eri tavalla. (Kuvio 1) Joissain maissa, kuten Suomessa, tilisiirtoa käytetään paljon, toisissa maissa, esim. Saksassa suoraveloitusta käytetään huomattavasti enemmän. Myös korttimaksaminen on kehittynyt hyvin eri lailla.

Suomessa olemme tottuneet siihen, että kortilla, sekä pankkikortilla mutta myös kansainvälisillä korteilla, voi maksaa lähes poikkeuksetta. Näin ei ole kaikkialla Euroopassa. Jos vertaamme uusien EU-maiden maksamiskäytäntöjä (kuva 2) edellä esitettyihin "vanhojen", EU15 maiden käytäntöihin, ero on huomattava. Uusissa EU- maissa käytetään suhteellisesti vähemmän tiliin sidottuja maksuvälineitä, mikä on historiallinen kehitys huomioon ottaen luonnollista. Toisaalta näillä mailla on nyt mahdollisuus siirtyä hyvinkin moderniin maksamiseen, kun historialliset rasitteet ovat pienet. Elektronisen maksamisen läpimurto näkyy esim. hyvin Sloveniassa ja Virossa, joissa tilisiirtoja ja kortteja jo käytetään paljon.

Maksujärjestelmien kehittyessä ja siirryttäessä paperipohjaisesta maksujenvälityksestä elektroniseen maksamiseen, maksaminen on muuttunut tehokkaammaksi, mutta samalla uusi tekniikka on tuonut mukanaan uudenlaisia riskejä. Kun maksutiedot pystytään välittämään hyvinkin nopeasti pankkien välillä, on tarpeen varmistaa, että myös niihin liittyvät katteet, eli varsinainen "raha" siirtyy pankkien välillä. Näin estetään tilanteet, joissa yhden pankin maksuvaikeudet johtavat myös muiden osapuolten maksuvaikeuksiin, eli ns. systeemiriskiin.

Keskuspankeille yleisvalvojan rooli

Maksujärjestelmiin liittyviin riskeihin ja niiden hallintaan alettiin kiinnittää enenevässä määrin huomiota jo ennen Suomen liittymistä Euroopan Unioniin. Liittymisemme jälkeen keskustelu on kiihtynyt ja keskuspankkien vastuu maksujärjestelmien ja rahoitusjärjestelmän muunkin infrastruktuurin (arvopaperien selvitys- ja toimitusjärjestelmät) luotettavasta ja tehokkaasta toiminnasta on selkiytynyt. Keskuspankeille onkin muotoutunut uusi perustehtävä, jota kutsutaan yleisvalvonnaksi.

EKP julkisti vuonna 2000 maksujärjestelmien yleisvalvontaa koskevat linjaukset, joilla selvennettiin eurojärjestelmän yleisvalvonnan tavoitteet ja periaatteet sekä tehtävien jako eurojärjestelmässä. EKP:n neuvosto määrittelee yleisvalvonnan politiikan linjan. Kansalliset keskuspankit vastaavat kansallisten järjestelmien valvonnasta sovitun politiikan mukaisesti. Jos järjestelmään osallistuu osapuolia useista maista, toimii järjestelmän sijaintimaan keskuspankki yleensä johtavana yleisvalvojana yhteistyössä niiden muiden kansallisten keskuspankkien kanssa, joiden alueella järjestelmä toimii. EKP:n neuvosto voi myös merkittävien kansainvälisten järjestelmien kohdalla määrätä yleisvalvontavastuun EKP:lle, kuten se on tehnyt EURO 1-maksujärjestelmän ja CLS-pankin kohdalla. EURO 1 on lähinnä suurten pankkien isojen euromääräisten maksujen välitysjärjestelmä. CLS-pankki (Continuous Linked Settlement) on globaali järjestely, joka tarjoaa pankeille valuuttakauppoihin liittyvää maksupalvelua, jossa toimitusriski on eliminoitu, kun kaupan kohteet, eli myyty ja ostettu valuutta toimitetaan maksu maksua vastaan-periaatteella.

Maksujärjestelmien luotettavuuden ohella maksujärjestelmien tehokkuuteen on kiinnitetty yhä enemmän huomiota. Tällöin kohteena ovat EU:n sisämarkkinoiden toiminta maksujenvälityksen näkökulmasta. Euroopan sisämarkkinoiden toiminta tehostui ns. sisämarkkinaohjelman avulla vuoden 1993 alusta ja se vauhditti tavaroiden, henkilöiden, palvelujen ja pääomien vapaan liikkumista. Tämä tapahtui siis jo pari vuotta ennen Suomen liittymistä EU:hun. Ehkä jotkut vielä muistavat, että Suomi pyrki ensin Euroopan talousalueen, ETA:n jäseneksi turvatakseen sisämarkkinoiden edut.

Tuohon aikaan jokaisella jäsenmaalla oli kansallinen valuutta ja kansalliset maksujärjestelmät. Maasta toiseen suoritettavat maksut hoidettiin kirjeenvaihtajapankkiverkoston kautta. Maksujenvälitys oli suhteellisen hidasta ja kallista.

Pian sisämarkkinaohjelman jälkeen komissio nosti esille EU:n sisäisen maksujenvälityksen ongelmat ja pyrki edistämään maksujenvälityksen yhtenäistämistä ja kilpailun lisäämistä. Vuonna 1997 komissio antoi ns. tilisiirtodirektiivin. Sen tavoitteena oli yhtenäistää tietyiltä osin maksujen välitystä EU:ssa ja parantaa sekä yksityishenkilöiden että pienten ja keskisuurten yritysten käyttöön tarkoitettuja maiden rajat ylittäviä tilisiirtopalveluja.

Seuraavassa käsittelen tarkemmin maksamisen alueella tapahtunutta integraatiota. Historian keskeiset tapahtumat on kuvattu tässä (kuviot 3).

Kohti yhtenäistä euromaksualuetta

Ensimmäinen konkreettinen askel kohti EU:n laajuista yhtenäistä maksualuetta oli talous- ja rahaliiton kolmannen vaiheen alkaminen vuoden 1999 alussa. Sen myötä siirryttiin käyttämään yhteistä tilivaluuttaa, euroa. Samaan aikaan otettiin käyttöön EU-keskuspankkien TARGET-järjestelmä, joka mahdollisti euromääräisten maksujen reaaliaikaisen välittämisen koko EU-alueella. Myös yksityinen EURO 1 -maksujärjestelmä¹ aloitti toimintansa tuolloin. TARGETin ja EURO 1:n kautta välitetään kuitenkin pääasiassa ns. suuria maksuja, eivätkä pienasiakkaiden maksupalvelut näin ollen parantuneet näiden järjestelmien käyttöönoton myötä. Pienten maksujen välityksessä kehitys oli hidasta Euroopan keskuspankin ja komission painostuksesta huolimatta. Tilanteeseen tuli muutos, kun komissio antoi kesällä 2001 asetuksen, jonka mukaan pankin perimä hinta kotimaisista ja toiseen EU-maahan suoritettavista pienistä tilisiirroista ja korttitapahtumista pitää olla samansuuruinen. Rajan ylittävistä maksusta ei siis enää saanut periä korkeampaa hintaa kuin vastaavasta kotimaisesta maksusta.

Asetuksen jälkeen pankit aloittivat käytännön työn yhtenäisen euromaksualueen eli ns. SEPA-alueen² luomiseksi. Tätä varten ne perustivat yhteistyöjärjestökseen Euroopan maksuneuvoston (EPC³) vuonna 2002. Maksuneuvostossa ovat edustettuina isot EU:n alueella toimivat pankit sekä Euroopan pankkiyhdistykset. Suomessa toimivia pankkeja siinä edustavat OKO ja Nordea. Alatyöryhmien työskentelyyn osallistuu Suomessa toimivien pankkien edustajien lisäksi myös Suomen Pankkiyhdistyksen edustajia.

Eurokäteisen käyttöönotto vuoden 2002 alussa yhtenäisti käteismaksamisen euroalueella, mutta maiden rajat ylittävien maksujen välitys oli edelleen epäyhtenäistä. Vain maiden rajat ylittävistä pie-

¹ Lisätietoa EURO 1 -järjestelmästä löytyy sitä operoivan EBAn sivuilta (<http://www.abe.org/>).

² SEPA = Single Euro Payments Area.

³ EPC = European Payments Council. Lisäinformaatiota Euroopan maksuneuvostosta löytyy osoitteesta <http://www.europeanpaymentscouncil.org/>.

nistä maksuista ja maksukorttien käytöstä ulkomaisissa automaateissa perittävä hinta aleni asetuksen myötä vastaavan kotimaisen palvelun hinnan tasolle. Paljon lisäponnisteluja tarvitaan vielä ennen kuin maksujen välitys koko euroalueella toimii yhtä tehokkaasti kuin esim. kansallisten maksujen osalta Suomessa tällä hetkellä.

Euroopan komissio onkin lisännyt paineita julkistamalla ehdotuksensa direktiiviksi sisämarkkinoiden maksupalveluista⁴ sekä konsultaatioasiakirja⁵. Toimillaan komissio haluaa edistää tehokkaan ja kehittyneen euromaksualueen syntymistä Lissabonin strategian toteuttamiseksi. Lissabonin strategian pää tavoitehan on tehdä EU:sta vuoteen 2010 mennessä ”maailman kilpailukykyisin ja dynaamisin tietoon perustuva talous, joka kykenee ylläpitämään kestäväää talouskasvua, luomaan uusia ja parempia työpaikkoja ja lisäämään sosiaalista yhteenkuuluvuutta”. Euroopan komission arvion mukaan yhtenäisellä euromaksualueella saavutettaisiin EU:ssa vuosittain 50–100 miljardin euron säästöt

Tehokkaan yhtenäisen maksualue (kuvio 4) tarkoittaa, että maksuliike on nopeaa, pitkälle automatisoitua, luotettavaa ja edullista. Jotta tähän päästäisiin tarvitaan yhtenäiset standardit sekä pankkien välillä, että pankkien ja niiden asiakkaiden välillä. Lisäksi tarvitaan yhtenäinen infrastruktuuri maksujen välittämiseksi. Tämä edellyttää yhteistyötä ja koordinointi pankkien kesken ja laajemminkin.

Taloudellinen tehokkuus edellyttää toisaalta, että yhteisyö ei käänny asiakkaiden etujen vastaiseksi kilpailun rajoittamiseksi. Kun toimialan sisäistä yhteistyötä suositetaan, on samalla varottava, ettei yhteistyö muutu markkinavoiman väärinkäytöksi. Järjestelmien avoimuuden vaatimus tarjoaa erään ratkaisun, mutta samalla nostaa esiin kysymyksen tuotekehityksen kannustimista. Avoimia standardeja ja yhteensopivuutta tarvitaan, ja markkinoilla pitää olla myös kannustimia uusien maksutapojen ja liiketoimintamallien kehittelyyn.

Maksupalveludirektiiviä työestetään parhaillaan. Suomen EU-puheenjohtajakaudella pyritään saavuttamaan ECOFIN-neuvoston yhteisymmärrys siitä, miten tuetaan tehokkaita ja parhaimpien käytäntöjen mukaisia maksujärjestelmiä. Myös EKP ja kansalliset keskuspankit pyrkivät yleisvalvojina myötävaikuttamaan euromaksualueen syntyyn. Ne ovat tehneet tiivistä yhteistyötä pankkisektorin kanssa edistääkseen osaltaan yhtenäisen euromaksualueen syntyä.. Toukokuussa EKP ja komissio julkaisivat myös yhteisen tiedotteen edistääkseen yhtenäisen euromaksualueen syntymistä⁶.

Yhtenäisen euromaksualueen aikataulu ja maksuvälineet

Euroopan maksuneuvoston (EPC) johdolla Euroopan pankkisektori on laatinut aikataulun yhteiseen euromaksualueeseen, SEPAan, siirtymiselle ja määritellyt euromaksualueella käytettävät yhteiset maksuvälineet.

Yhteisiä euromaksuvälineitä ovat **käteisen lisäksi tilisiirto, suoraveloitus sekä korttimaksu**. Maksuneuvoston määritysten mukaisista maksuvälineistä käytetään nimitystä SEPA-tilisiirto, SEPA-suoraveloitus ja SEPA-maksukortti.

⁴ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi maksupalveluista sisämarkkinoilla ja direktiivien 97/7/EY ja 2002/65/EY muuttamisesta, 1.12.2005.

⁵ European Commission Consultative paper on SEPA Incentives 13.2.2006.

[Http://europa.eu.int/comm/internal_market/payments/docs/sepa/sepa-2006_02_13.pdf](http://europa.eu.int/comm/internal_market/payments/docs/sepa/sepa-2006_02_13.pdf).

⁶ Tiedote löytyy osoitteesta http://www.ecb.int/press/pr/date/2006/html/pr060504_1.fi.html.

Yhteiseen euromaksualueeseen kuuluvat EU- ja ETA-maat sekä Sveitsi. SEPA-palvelut koskevat kuitenkin vain euromääräisiä maksuja. Euroopan maksuneuvoston (EPC) aikataulun mukaan yhteiset euromaksuvälineet tulevat käyttöön nykyisten kansallisten maksuvälineiden rinnalle vuoden 2008 alussa. Tavoitteena on vuoden 2010 loppuun mennessä luopua kokonaan tai ainakin lähes kokonaan kansallisista maksuvälineistä ja siirtyä käyttämään yhtenäisiä SEPA-maksuvälineitä euromaksualueella. Pankit voivat halutessaan tarjota SEPA-tuotteita täydentäviä lisäpalveluja. Sekä SEPA- palvelujen että lisäpalvelujen hinnoittelusta kunkin pankki päättää itse.

Siirryttäessä SEPAan kaikkien euroalueella toimivien pankkien tulee tarjota asiakkailleen yhtenäisiä maksuvälineitä ja kaikilla pankeilla tulee olla valmius vastaanottaa SEPA-maksuvälineillä suoritettuja maksuja. Pankit päättävät itse, miten ne hoitavat SEPA-maksujensa välityksen. Toistaiseksi nämä päätökset ovat monelta osin vielä auki. Tällä hetkellä toiminnassa on yksi EU:n laajuinen pienten maksujen välityskeskus, STEP 2. Sen kautta euromääräisiä tilisiirtoja voidaan välittää kaikkiin EU-alueen pankkeihin. STEP 2 on kehittämässä valmiuksia myös yhtenäisen suoraveloituksen välittämiseksi.

Tässä vaiheessa muutamat kansalliset maksukeskukset (esim. hollantilainen Interpay⁷ ja englantilainen VOCA⁸) ilmoittavat, että tulevat tarjoamaan pankeille SEPA-maksujen välityspalveluja. Kilpailun kannalta olisi hyväksi, että markkinoilla toimii useampia palveluntarjoajia.

Korttien osalta voidaan todeta, että jo nyt on käytössä kansainvälisiä maksukortteja, jotka toimivat paitsi euroalueella myös maailmanlaajuisesti. Jokaisessa maassa on lisäksi pelkästään kansalliseen käyttöön tarkoitettuja korttijärjestelmiä. Näistä joudutaan luopumaan, ellei niitä kehitetä vastaamaan SEPA- korttimäärityksiä. Yhteisen standardien käyttö mahdollistaa kaikkien SEPA-korttien käytön samoissa maksupäätteissä.

Yhteiset standardit on tarkoitus määritellä myös kauppiaan ja maksujen vastaanottajan välisille sanoille. Tämä mahdollistaa sen, että kauppias voi vapaasti valita maksujen vastaanottajan kaikkien euromaksualueella toimivien palveluntarjoajien joukosta. Tällä hetkellä valinnanvapaus yleensä kohdistuu korkeintaan oman maan palveluntarjoajiin, koska eri maissa noudatetaan toisistaan poikkeavia standardeja kaupan ja maksut vastaanottavan pankin tai muun vastaanottopalveluita tarjoavan välillä. Joissakin maissa ei ole yhteisiä standardeja lainkaan. Toistaiseksi ei ole tiedossa konkreettisia suunnitelmia uusista euromaksualueelle suunnatuista korteista, mutta ns. Berlin Group⁹, jonka muodostavat vajaa 20 merkittävää euro- ja EU-alueen korttialan toimijaa (ei kuitenkaan suomalaisia), selvittää mahdollisuuksia kytkeä nykyiset kansalliset korttijärjestelmät toisiinsa.

Suomen kansallinen siirtymäsuunnitelma

EKP on edellyttänyt, että jokaisessa maassa olisi kesäkuun loppuun mennessä laadittu kansallinen siirtymäsuunnitelma, jossa kerrotaan siirtymisestä yhtenäisiin euromaksuvälineisiin. Suomen Pankkiyhdistys ja Suomen Pankki julkistivat Suomen kansallisen siirtymäsuunnitelman¹⁰ maaliskuussa. Päävastuu suunnitelman laadinnasta oli pankkiyhdistyksellä.

Suomen Pankki osallistui työhön yleisvalvojan ja maksujärjestelmien kehittäjän roolissa. Suunnitelma on hyväksytty maksujärjestelmien ohjausryhmässä (MJO), joka on Suomen Pankin, Suomen

⁷ Lisätietoa Interpaystä osoitteesta http://www.interpay.nl/eng/Publications/SEPA_services_at_Interpay.asp.

⁸ Lisätietoa VOCAsta osoitteesta <http://www.voca.co.uk/home/index.php>.

⁹ Lisätietoa osoitteesta <http://www.berlin-group.org/>.

¹⁰ Siirtymäsuunnitelma ja sitä koskeva tiedote ovat luettavissa osoitteessa: <http://www.pankkiyhdistys.fi/>.

Pankkiyhdistyksen ja Suomessa maksuliikepalveluja tarjoavien pankkien yhteistyöelin maksuliikeasioissa. Ohjausryhmä seuraa suunnitelman toteutumista ja täsmentää suunnitelmaa tarpeen mukaan.

Siirtymäsuunnitelman mukaan Suomessa toimivan maksuliikepankin asiakas voi maksaa SEPA-tilisiirrolla koko euromaksualueelle ja vastaanottaa näitä maksuja koko euromaksualueelta. Tunnistietoina käytetään jo nyt maiden rajojen yli suoritettavissa maksuissa käytössä olevaa kansainvälistä tilinumeroa (IBAN) ja pankkitunnistetta (BIC). Tältä osin tilanne ei juuri muutu.

Vuoden 2008 alusta käyttöön tuleva SEPA-tilisiirtostandardi poikkeaa kuitenkin nykyisin käytössä olevasta kotimaisesta standardista, joten sen käyttöönotto edellyttää muutoksia sekä pankkien että asiakkaiden, siis teidän järjestelmissä. SEPA-tilisiirto ei myöskään sisällä kaikkia niitä tietoja, joita Suomessa nykyisin käytössä olevat palvelut edellyttävät, joten nykyiset palvelut eivät kaikilta osin tule käyttöön koko euromaksualueella. Esim. viitestandardi sekä palkkojen ja eläkkeiden välitysmenettelyt eivät nyky muodossaan sisälly SEPA-tilisiirtoon. Suomalaisten pankkien tavoitteena on kuitenkin säilyttää nykyinen palvelutaso. Sekä pankit että Suomen Pankki ovat pyrkineet ajamaan eurooppalaisen viitestandardin muodostamista.

SEPA-suoraveloitus poikkeaa merkittävästi nykyisin Suomessa käytössä olevasta järjestelmästä, joka perustuu maksajan pankilleen antamaan valtakirjaan. SEPA-suoraveloituksessa maksaja ja laskuttaja tekevät valtakirjan keskenään ilman pankkien kontrollia. Ehdotetussa palvelussa veloitus ei kuitenkaan ole lopullinen, kuten Suomen nykyisessä järjestelmässä, vaan maksaja voi peruuttaa veloituksen kuuden viikon aikana veloitussajankohdasta.

Suomalaiset pankit epäilevät, löytyykö SEPA-suoraveloituksille Suomessa laajaa käyttöä, mutta pyrkivät tarjoamaan tätä palvelua vuoden 2008 alusta ja täydentämään sitä lisäpalveluin nykyisen palvelutason ja riskienhallinnan turvaamiseksi. Pankit uskovat kotimaisen suoraveloituksen korvautuvan kehittyneimmillä maksutavoilla, kuten esim. verkkolaskuilla, jotka tekevät tuloaan kovaa vauhtia. SEPA ei sinällään estä myös kehittyneempien palvelujen käyttöä. Mutta lisäpalvelut eivät toimi, jolleivät maksujenvälitysosapuolet pääse yhteisymmärrykseen yhteisistä standardeista lisäpalvelujen osalta tai ainakin kaikkien maksusanomaan sisältyvien tietojen välittämisestä koko maksuketjun läpi.

Kaikki suomalaisten pankkien liikkeeseen laskemat kansainväliset maksukortit (Visa ja MasterCard) täyttävät jo tällä hetkellä SEPA-maksukortille asetettavat vaatimukset. Korteilla voi jo nyt tehdä käteisnostoja ja suorittaa maksuja koko euromaksualueella ja maailmanlaajuisesti. Lisäksi yleismaksukorteissa tulee jo ennen SEPAan siirtymistä olemaan SEPA-maksukorteilta edellytetty ns. EMV-sirumaksamisominaisuus

Nykyiset kotimaiset pankkikortit sitä vastoin eivät ole SEPA-kelpoisia. Niistä puuttuu EMV-sirumaksamisominaisuus. Siirtymäsuunnitelman mukaan pankkikorttien liikkeeseenlasku lopetetaan viimeistään vuoden 2007 lopussa ja pankkikortteja voi käyttää korkeintaan vuoden 2010 loppuun asti. Ainakaan toistaiseksi ei ole tiedossa suunnitelmia uusien SEPA-määritykset täyttävien korttien ottamisesta käyttöön nykyisten kansainvälisten korttien lisäksi. Tavoitteena on, että sirumaksamisvalmius olisi kattava vuoden 2010 loppuun mennessä Suomessa.

Pitkän aikavälin SEPA-haasteet

Maksupalveludirektiivi tulee lisäämään maksupalveluiden hinnoittelun läpinäkyvyyttä ja vähentämään piilosubventiota nykyisestä. Tällöin hintojen vertailtavuus paranee ja asiakkaiden on helpompi kilpailuttaa palveluntarjoajia. Kilpailua lisää myös se, että palveluntarjoajien määrä kasvaa siirryttäessä yhtenäisiin standardeihin, jolloin asiakkaat eivät ole enää kotimaisten pankkien tai ohjelmatoimittajien "armoilla" vaan voivat valita palveluntarjoajan koko SEPA-alueelta.

Suomalaiset pankit ja Suomen Pankki ovat eri yhteyksissä korostaneet tarvetta maksujen täysin automatisoituun prosessointiin (STP)¹¹ koko maksamisketjussa eli ainakin maksajalta maksajan pankkiin, sieltä maksun saajan pankkiin ja edelleen maksun saajalle. Tällä tavallahan Suomessa on toimittu jo pitkään eikä paluuta tätä edeltävään aikaan meidän mielestämme ole.

Kehittyneemmässä STP-ketjussa prosessi alkaa maksunsaajan sähköisesti maksajalle lähettämästä verkkolaskusta. Tämäkin on jo kohta arkipäivää Suomessa. Täysin automatisoitu prosessointi edellyttää standardoitujen viitetietojen käyttöä, mutta myös standardoitua tiedonvälitystä pankkien ja niiden asiakkaiden välillä. Pankkien ja asiakkaiden välisten sanomien standardointi on myös välttämätön asiakkaiden valinnanmahdollisuuksien ja pankkikilpailun lisäämiseksi.

SEPA:n tulee olla eteenpäin katsova prosessi, jossa jatkuvasti kehitetään maksupalveluja hyödyntämällä uuden tekniikan suomat mahdollisuudet. Esimerkkinä mainitaan verkkolaskun käyttöönotto, joka lisää automaation astetta ja maksamisen tehokkuutta.

Nyt vuosiksi 2008 ja 2010 sovituille tavoitteille syntyy yhtenäinen euromaksualue. Monia haasteita on kuitenkin vielä edessä ennen kuin aito sisämarkkina euromaksualueen osalta on toteutunut ja koko maksamisprosessi on tehostettu niin, että kuluttajat, yritykset ja julkinen sektori saavat siitä täyden hyödyn.

Suomen puheenjohtajuuskauden ECOFIN-neuvoston työohjelmassa todetaan, kuten myös jo maitisin, että maksupalveludirektiivin osalta pyritään saavuttamaan yhteisymmärrys siitä, miten tuetaan tehokkaita ja parhaimpien käytäntöjen mukaisia, eli nykyaikaisia maksujärjestelmiä..

¹¹ STP = Straight Through Processing.